

Bryan vyhazuje mokré demokraty.

Demokratické stoupence osobní svobody do jista bude zajímat dopis, který státní sekretář William Jennings Bryan poslal tyto dny novému zvolenému guvernérovi státu Tennessee. Tento nově zvolený guvernér jmenuje se Thomas C. Rye — po česku by jeho jméno dalo sevyložit jako "žitná kořalka", a americké časopisy dělaly na jeho jméno vselijaké vtipy. Ale Bryanův dopis je zcela jiného rázu, neboť výslovně praví, že tak zvaný "hospodářský element" musí z demokratické strany býti vyhozen! Dopis doslovně zní takto:

"Milý pane guvernéro! Na Váš telegram odpověděl jsem už telegraficky, ale když jsem se dověděl o Vaší většině, musím psát zase. Vaše většina byla tak veliká, že moje cesta, jak se ukazuje byla zbytečná, ale já jsem rád, že jsem šel — rád, že se mi dostalo příležitosti, seznámiti se s Vámi.

Vy máte velikou příležitost, spojiti stranu a učinit stát na trvalo demokratickým. Taková příležitost naskytne se jen málo komu. Mohu-li Vám býti k službám, obraťte se na mne.

Jak bez pochyby víte, čtyři další státy odhlasovaly sucho, a dva daly ženám volební právo. V Coloradu a Ohiu jsme byli poraženi, protože jsme drželi s hostinskými, a v Kansasu nás porazil kořalkář demokrát, protože jsme nešli s mokrymi.

Hospodský element musí býti vyhnán z demokratické strany. Dělá nám ostudu, když je s námi, a zradí nás, kdykoli tím může posloužiti svým zájmům."

Tak píše William Jennings Bryan, státní sekretář, trojnásobný demokratický kandidát presidentství, který na poslední demokratické národní konvenci v Baltimoru měl hlavní slovo a učinil Wilsona presidentem.

Bolení hlavy.

Pan Mike Holubovský, Glenside Saska, Kanada, nám psal následovně: "Před nějakým časem sousedka si chtěla u mne vypůjčit povoz, aby mohla jeti do města, neboť si nařikala na bolení hlavy celé dva dny a chtěla již nějakou noc. Dal jsem jí proto Severový Prášky proti bolestem hlavy a neuralgii, které jsem měl po ruce a řekla mi potom, že ve dvou hodinách po prvním prášku bylo po bolesti. — Severový Prášky proti bolestem hlavy a neuralgii (Severa's Wafers for Headache and Neuralgia) stojí 25centů. V krabíčce je 12 prášků. V lékárnách. Neberte padělků. Žádejte výslovně jen Severový Prášky a kdyby je lékař neměl, objednejte si je přímo od W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa.

Zápas o školní pozemky v Nebrasce.

Státu Nebrasce hrozí ztráta značné části školních pozemků a státní úředníci obrátili se na federální vládu, aby pomohla jim udržeti v nedotknutelnosti pozemky, které tvoří základnu nebrasského školního fondu. Nesnáž tato trvá již několik roků, ale nyní došla takového stavu, že je nutno něco učiniti, aby v této věci bylo jasno. V značné míře chyba tato může býti sledována k smutné známému měření "pivními lahveňkami," které bylo provedeno v době, kdy stát byl otevřen pro domovíně. Ale to není jediná příčina nesnáze s pozemkovým majetkem, který náleží za se v správné státních úředníků.

Když Nebraska před lety porvř byla měřena, zeměměřiči měli velkou nesnáž s označováním sekčních linií. Nebylo tu téměř žádného dříví, z kterého mohly by se hotoviti trvalé kůly. Často použito bylo obyčejné krabice od rajčat na polo do země zahrabané za označení základny pro měření townshipů. Jedna skupina zeměměřičů zvolila si bedny piva s sebou a když pivo bylo vypito, používáno bylo prázdných lahví za označení sekčních rohů. Z toho důvodu první měření Nebrasky nazýváno je často měřením "pivními lahveňkami."

Někdy z nedostatku jiného materiálu utvořen byl jenom kopeček z písku anebo hlíny k označení linií. Po prvním dešti zmizely stopy tohoto měření. Krabice od rajčat zrozivěla a byla odnesena. Kopečky hlíny sravnaly se s povrchem země.

Když první osadníci počali krajiny osazovati, bylo jenom málo stop po prvním tomto měření. Jen tu a tam s velkou potíží nalazeny byly stopy po měření vládními zeměměřiči. Následkem toho často domovníci anebo okresní zeměměřiči byli nuceni provést nové měření, aby našli rohy jednotlivých sekcí. Takové měření nebylo nikdy přesné a jenom velice zřídká měření nové shodovaly se s měřeními původními. Velmi často sekční linie nového měření byly velmi daleko od těch, které naznačeny byly vládními zeměměřiči.

Když Nebraska stala se státem, sekce šestnáctá a Třicátá šestá v každém townshipu věnovány byly státu jako základnu k trvalému školnímu fondu. Některé z těchto pozemků byly prodány a z výtěžku prodaje postaveny byly školní budovy v školních distriktech. Také značné množství pozemků bylo prodáno, aby z výtěžku jich bylo možno zbudovati potřebné budovy pro státní universitu v Lincolnu. — Zbývající sekce byly státem drženy dále a byly osadníkům pronajímány. Výtěžku z tohoto pronájmu užívalo se pro potřeby škol, jak jinak nemohlo ani býti.

V roce 1895 kongres Spojených Států nařídil znovuměření nebrasských pozemků, ale učinil opatření, aby žádný držitel pozemků o svoji půdu nepřišel novým měřením. Trvalo to několik roků nežli zeměměřiči byli hotovi s touto prací. Nebyla to práce snadná a dokonce praví se, že nebyla ani úplná a že do dnešního dne nevíme vlastně přesně rozlohu jednotlivých okresů. Číslice z různých pramenů se různí a je jenom velmi málo okresů, o jejich rozloze není žádných pochybností. Když toto měření bylo dohotoveno, všechny zápisky, jakož i mapy odevzdány byly do úřadovny generálního pozemkového komisaře ve Washingtoně, kde byly schváleny. — Když pak byly uveřejněny, shledalo se, že zeměměřiči, věrní příkazů kongresu, všechny chyby z nedostatky hradi-li z školních sekcí.

V jednom případě v Garden okrese, prohlásil v minulých dnech státní zeměměřič, "vyjmut byl z školních pozemků pruh úrodné půdy, tak že školní sekce rozdělena byla na dvě části. V jednom případě školní sekce sestávala ze čtyř částí a původní školní sekce přisouzena byla čtyřem okolním osadníkům. V jiných okresech školní pozemky byly nesvědomitě okleštěny. Tím přirozeně státu povstala škoda, ježto neúrodné pozemky nelze snadno pronajmouti a výtěžek z nich je mnohem menší. Tím ošizen je státní školní fond v značné míře."

Státní rada veřejných pozemků viděla nutnost nového měření. Z toho důvodu poslán byl do Washingtonu příruční státního návladního, aby vysvětlil nutnost třetího měření v jistých částech Nebrasky, kde chyby jsou nejpatrnější a nejkřiklavější. Na žádost státu vládní zeměměřiči posláni byli do různých částí státu a nyní provádí se měření po třetí. Toto měření koná se již několik posledních měsíců a některé části již byly znovuměřeny. Při tomto novém měření se přiblíží hlavně ku chránění majetku státu, resp. školního fondu a některé části země, na které si činili nároky okolní osadníci, byly státu znovu vráceny. Chyby vyskytují se hlavně v západních okresech, kde vlastní veliké rozlohy pozemků majitelé renčí a proto nebudou velkých nesnáží s tvořením nových sekčních linií. V okresech, kde pozemků užívá se výhradně k zemědělským účelům, tyto chyby nebyly tak časté a tak velké.

Vládní zeměměřiči řídí se tentokráte přesné nařízení a stanovenými pravidly. Nepřisuzují žádnému farmaři a renčáři pozemky na které títo činí si právo, odkazu

jíce se na druhé měření, nýbrž snaží se nalézt stopy měření prvního, onoho "pivními lahveňkami." Kde je možno tyto naléztí, řídí se přesně dle nich. Novým tímto měřením získána bude školnímu fondu rada dobrých pozemků, které do nedávna nalazaly se v užívání osob, které nebyly jejich prvými majiteli.

Štědovečerní zvyky a prozpěvy.

"Hoj ty Štědrý večere, přitajený svátku!" volá básník a o pravdu, tolikému kouzlem opředená lidová poesie svatovečerní! Žel, nízi ta pohádka slovanského venkova: kde je jsouť easy, kdy lahůčky naše byly děvuskami zlatých sroček a dědečkové šprýmovními sohaji!" — Jako když do bezedné tůně zapadnou...

Kdo se o štědrém dnu postí, uvidí zlatá prasátka. — Chlapeč vyhlíží první hvězdičku na nebi, s té strany dostanou nevěstu. — Z množství hvězd soudí rolník na úrodu: je-li nebe hvězdami poseto, bude dosti hrachu, čočky, vikev. Také slepice hojně ponesou. — Před večerí třesou dívky bezem: "Třesu, třesu bez, ozvi se mi pes, kde můj milý dnes." S které strany pes zaštěká, odtud přijde ženich. Podobně "hoši" klepou plotem, aby psi štekot prozradili, z které strany dostanou nevěstu. — Zvědáva děvčata dívají se prosekávaným ledem do vody. Uvidí-li rákev, záhy se vdají, uzer-li svatbu, do roka budou pochovány. — Důležitostí jest, kdo první na štědrý den do obydli vkročí. Je-li to žena, přináší kravičce jalovíčku, vejde-li muž, bude mít kráva bývčka. — Hospodyní nesmí se vánočka připálit, neboť taková nehoda znamená nemoc. — Dívka na rozestří běží s prvním koláčem a rozhlídá se po muži. Jakého řemeslníka nejdřív uhlídá, takového dostane. — Ze všeho co na stůl přijde, neopomene hospodyně dáti výslešku: slepicím, jahly, aby po celý rok uhojně nesly, kohoutovi česnek, aby uhojně slaví panství a chránil před čarodějkami. Pes dostává devatero jídel a vyhazov oknem, aby celý rok bedlivě hlídal a na škůdce byl zlý. Krávy dostanou po kousku štědrovky, aby hojně dojily, husy česnečku s medem, aby zle pobertu postřápaly, kdyby pro ně přišel.

Před večerí dá hospodyně každému pod talíř něco peněz, aby o ně žádný v novém roce neměl nouze. — Při zasednutí k večerí, třeba si všimnouti, není-li někomu vidět od stínu hlava. Ten prý umře do roka. — Z jablíček a ořechů věští se easy budoucí. Mají-li první 3 ořechy, které rozloukneme, zdravá bude moderní. Příprav bude tak opevněn, jak jen jest to možno. Po dokončení zamýšleného opevnění nebude možno žádné válečné lodi vplouti do průplavu s kterékoli strany proti vůli těch, již obrana průplavu světena. Děla na panamském kanálu budou do stí mocná i četná, aby dovedla ohájiti průjezd do něho proti každému válečnému loďstvu, jaké se jen sehnati dá.

Žádné válečné loďstvo nemá tak mocných děl a hmoždírů, jaké jsou používány na Panamském kanále. Ty zabrání tomu aby válečné lodě mohly se přiblížiti k vzdálenosti, v které jejich děla byla by účinná.

Zničení Kruppovy zbrojovky v Německu

Zničení Kruppových závodů, největší továrny na zbraně válečné v Německu, bude prvním úkolem spojeneckých armád, až zamýšlený vpád do Německa ukáže se možností. Jakmile francouzské a anglické armády překročí hranice Belgie, pak úkol tento nebude již tak obtížným. Pohled na mapu přesvědčí vás, že Essen, kde se tyto zbrojovky nalézají, nalézá se v přímé linii zamýšleného vpádu, mezi řekou Rýn a Ruhr. Zničení této zbrojovky bylo by jednou z největších ran, jaké způsobeny by mohly být Německu, jež tak Německo přišlo o největší zásobárnu střeliva a válečných zbraní. Jsou sice ještě jiné zbrojovky v Německu, ale žádná z nich nedá

du neoranou a volají: "Štěkej, štěkej pes, kde můj milý dnes, af je tu hned!" Čekají, s které strany pes zaštěká; s té přijde ženich. — Švestky ovazují se pěti stébly, aby na druhý rok hodně nesly. — Na štědrý den dobře prý se upijí-mají ořechy. — Kdo by sobě na štědrý den zdržel vše, která mu nepatří, bude nešťasten. — Světla jítíni, tmavé stodoly, — Zelené vánoce, bílá Velkonoc. — Světla koloda, tmavá stodola. — Zvířata o půlnoci mluví prý lidskou řečí, ale nikdo beztravně jich ještě nezaslechl. — Jakým je kdo na štědrý den, takový je po celý rok. — Svítá-li slunce na štědrý den, bude pěkný ječmen, pohodlné žně. — Před jídlem šlapou hoši nhou an sekýru, aby nohy nebolely a byly silny. — Treba, aby byl při večerí sudý počet osob, neboť lichý znamená smrt jednoho do roka. — Všichni z rodiny mají býti jednoho stolu, aby se peníze držely pohromadě. — Hospodář dává každému po večerí kousek jablka, aby zas všichni po roce se sešli. —

Děla pro panamský kanál.

Podle nedávno uveřejněné zprávy brigádního generála Croziera ve Washingtonu, na Panamském průplavu budou k jeho obhajobě postavena děla, jejich střely prorazí paneír 11.2 palce tlustý na vzdálenost desíti mil i více. Stejně mohutná děla budou tak postavena v opevněních zátoky Manilské. Jsou to nová třináctipalceová děla, většího kalibru než kdekoliv posud ve Spojených Státech i cizozemí používané k pobřežní obraně. Jsou také mocnější než posavadní 14-palceová děla. Vrhnou střelu 16-60 liber těžkou až na vzdálenost 18 000 yardů, čili o něco dále než deset mil. V té vzdálenosti bude mítí ještě celou svoji účinnost.

Děla tohoto druhu byla již důkladně vyzkoušena a shledána úplně uspokojivými, praví generál Crozier. Na výrobě těchto děl pracovalo se v armádním arsenálu ve Watervlietu dnem i nocí více než rok.

Během uplynulého roku bylo vyrobeno 23 hmoždírů, kalibru 12 palců, a stejného počtu v dílnách, jež nalézají se v okolí a jež jsou ve spojení s hlavními závody. Dělníci a jejich rodiny byli v domech, které zřídila pro ně továrna. Tyto dělnické domky jsou velice úhledné a nalézají se v obklopení zahrad v slušné vzdálenosti od závodů.

Díváme-li se na Essen, spatříme les vysokých komínů v střední části města. Tyto komíny odnášejí dým z 6,000 tun paliva, spotřebovaného denně v závodech, které se nalézají na rozloze 500 akrů. Uvážíme-li, že před 100 lety Kruppovy závody sestávaly z malé dílny, kde zaměstnáno bylo asi tucet dělníků, můžeme si uiniti představu o pokroku, který tyto závody učinily v posledních několika letech.

Většina dílen v této zbrojovce vlastněna jest slečnou Bertou Kruppovou, právnicekou původního zakladatele, Bedřicha Kruppa, který zemřel před dvanácti lety jako nesmírný bohatč. Když zakladatel malou dílnu na ručnice, jistě ani neměl o tom, že jeho rodina stane se jednou z nejbohatších v Německu. Německo při stavbě sítě svých železnic, vždy přiblíželo k tomu, aby Essenu dostalo se nejvýhodnějšího spojení. Do Essenu zbývá se řada železničních linií a to je umožněno, že v přítomné době možno poslati rychle do všech válečných středisk čerstvé zásoby děl a střeliva.

Jak výše bylo podotčeno, německá vláda vždy snažila se závodům Kruppovým prospěti v míře největší a snažila se jim získati obchod v zahraničí. Bylo k tomu použito různých prostředků. Která národnost přála si získati vstup do německého peněžního trhu, kontrolovaného Německou bankou, byla nucena nakupovati svá děla a střelivo v Kruppově zbrojovce. Turecko, které vždy potřebovalo peníze, bylo přinuceno, aby veškerou výzbroj své armády opatřovalo si v těchto obrovitých závodech německých. Jihoamerické repub-

liky rovněž jsou velkými nakupovateli této zbrojovky. Jednatel Kruppových továren neutiloval nákladu, upláceli a podpláceli na všech stranách, až podarilo se jim velké objednávky získati. To vysvětluje, proč jiné zbrojovky nemohly získati objednávky z jihoamerických zemí.

Kvalita Kruppových děl je znamenitá, ale technický odborník pozná, že v jistých ohledech Kruppovy výrobky nevyrovňají se výrobkům anglickým. Střelivo není rovněž nejvyšší kvality, jak ukázalo se v přítomné válce. Znamná část střel nevybuchne, anebo vybuchne předčasně, což nasvědčuje tomu, že není užito nejvyšší opatrnosti při míchání výbušných látek.

Kruppova polní děla, tak zvaná houfnice, jsou sice dobrá, ale není na nich mnoho pozoruhodného, vyjímaje snad to, že jsou o něco levnější, než polní děla, zhotovená v jiných zemích. Nestranní kritice již dávno přiznaly, že anglická polní děla jsou dokonalejší. Anglické zbrojovky nikdy nekonally diplomatického oblašování v zahraničí, jako zbrojovky Kruppovy. Ale přes to jejich obchod se zahraničím je velmi dobrý.

Anglické zbrojovky obchodují hlavně s Jižní Amerikou a zeměmi asijskými.

"Kousky papíru."

Jest známo, že německý kancléř Bethmann-Holweg prohlásil smlouvu, kterou Velká Británie, Německo a ostatní mocnosti se zavázaly, šetřiti neutrality Belgie, za "kousky papíru", a k vůli tomuto "kousku papíru" neměla být Anglie jíti do války proti Německu, vyslovil se k britskému velvyslanci v rozhodných chvílích před válkou. Za tento výrok svůj, který ještě za tepla dostal se do světového tisku, byl říšský kancléř německý ostře kritisován a posuzován. Poukazovalo se, že Německo pokládá takové diplomatické smlouvy na papíře, jako byla ona, týkající se neutrality Belgie.

Dopisovatel "New York Evening Post" nedávno upozornil na skutečnost, že Spojené Státy mají hezkou hromádku takových "kousků papíru", a sice vypočítal čtyři sta smluv mezi vládou spolkovou a indiánskými kmeny, které nebyly naší vládou dodrženy.

Tak na příklad, podle smlouvy, uzavřené r. 1858, Indiánský kmen Panea byla zaručena jejich rezervace v Dakotě jednou pro vždy, Leč r. 1876 spolkový kongres rozhodl, že Indiáni mají se přeložiti, s jejich přívolením. Když odepřeli jíti, byli přestěhováni násilím do kongresovním usnesení ze dne 3. března r. 1877. Indiánský kmen Čeroký bylo r. 1817 zaručeno jejich území ve státu Georgia a sčbčeno jim ve smlouvě, že mohou si zachovati svoji kmenovou organizaci atd. Ale v prosinci r. 1829 stát Georgia přijal zákon, aby všechny zákony a nařízení s Indiány kmen Čeroký byly zrušeny a roku 1838 Čerokové, civilisovaný kmen se školami a kostely byli vypovězeni, což bylo v přímém odporu s uzavřenou smlouvou. Mnoho podobných příkladů dalo by se uvést s Indiány Nez, Percees, Sioux a jiných kmenů. Ale k dovršení všeho, nejvyšší soud Spojených Států prohlásil všechny smlouvy s indiánskými kmeny za pouhé kousky papíru, které kongres může podle libosti zrušiti. To stalo se 5. ledna 1903.

Dotčený dopisovatel dále upozornuje, že teprve nedávno Američané porušili mezinárodní smlouvu Hay-Paunefote, ale níž mělo se lodím všech národů dostati stejného práva v kanále Panamském. Na uvedená obvinění jest těžko odpovíci, než jest to pravda. Indiáni musili si dát libiti každé porušení smlouvy buď po dobrém nebo po zlé.

Co jest každá smlouva více než kouskem papíru, pak-li některá strana právem silnějšího rozhodne se jí zrušiti?

Svědomí sice může volati, ale to jest vše!

Neodlučíte na tento časopis?